

METODISTKIRKEN I KRISTIANSAND

Menighet, kirkebygg og utsmykking

FORORD

Metodistkirken er et av de aller største kirkesamfunnene i verden, men ikke så veldig godt kjent her i Norge.

Dette heftet vil fortelle litt av historien til vår menighet, i ord og bilder.

En nydelig liten trekirke midt i Posebyen, i Kvadraturen i Kristiansand, har en historie og en utsmykking som fortjener å bli satt pris på av flere. Et smykke i Posebyen, er det mange som sier.

Her har mennesker kommet og gått, de har funnet fred og glede i fellesskap med både Gud og hverandre. Ordet har blitt forkynt, Gud har blitt lovprist i 140 år. Det har vært vekst og tilbakegang. Nå er menigheten svært liten, men den vokser til glede for oss alle. Gud leder nye mennesker til oss.

Har du noen gang tenkt på at veldig mye av det du ser inne kirken, faktisk betyr noe og er symbol på noe større? *SYMBOLER – BARE TIL PYNT?*

Det er dessverre slik at de kristne symboler for mange er uforståelige og ukjente. Når man ser dem i kirken, blir det bare som vakre dekorasjoner og pynt. Det er ikke slik de er ment. De er der for å minne oss om vesentlige sannheter i den kristne tro for at vi skal bli oppbygget i vår tro. Se nærmere på kirkens symboler, la dem tale til deg – og du skal aldri behøve å gå fra kirken «uten å ha fått noe»! *Utsmykking og symboler* er skrevet av Andrew Rhode

Solveig Skaara
pastor

Kirken i Rådhusgaten - 1887

De første metodistpredikantene kom til Kristiansand i 1876, og fra 1878 ble pastor Haavard Walle ansatt for å drive fast virksomhet i byen. Metodistmenigheten ble stiftet 28. April 1880, med femten medlemmer. De første årene ble virksomheten drevet i leide lokaler.

Julius Hansen ble menighetens pastor i 1886, og han tok opp spørsmålet om å få reist en kirke. I desember samme år ble det bestemt at det skulle arbeides videre med saken, og i februar 1887 ble det valgt fem kirkeverger som fikk i oppgave å kjøpe tomt og reise en kirke. I Rådhusgaten 46 lå et lite hus i svært dårlig forfatning, og 24. februar ble det undertegnet kjøpekontrakt på ryddet tomt. Prisen var 2.600 kroner. Den nye kirken ble tegnet av metodistpastor Johannes Wiel, og allerede 6. juni ble grunnsteinen nedlagt. Kirken ble innviet av søndag 9. oktober 1887, med fem hundre mennesker til stede.

Den lille trekirken var en reisverksbygning fylt med tømmer, 21.8 meter lang. Innvendig ble kirken kledd med panel og malt blå, og som i andre metodistkirker ble talestolen plassert innenfor alterringen. Altertavlen, som er malt av Thorkill Gill, kom på plass litt senere. Vi kjenner ikke den totale bygge kostnaden, men branntaksten fra 1887 setter verdien til 10.950 kroner. For den lille menigheten var det et betydelig økonomisk løft.

Johan Keyser Frølich - ombygning 1926

I 1926 gjennomgikk kirken en omfattende ombygging og utvidelse, og denne gangen fikk menigheten profesjonell hjelp til planleggingen. Pastor Rikstad engasjerte Johan Keyser Frølich, som hadde spilt en sentralt rolle som arkitekt og byplanlegger etter den store bybrannen i 1891. Flere av hans bygg står fremdeles i Kvadraturen, blant andre Kaserne, Odd-Fellow losjen, Sjømannshjemmet, Klubben og brannstasjonen på Torvet. Det gamle folkebiblioteket, som nå er revet, ble også oppført etter hans tegninger.

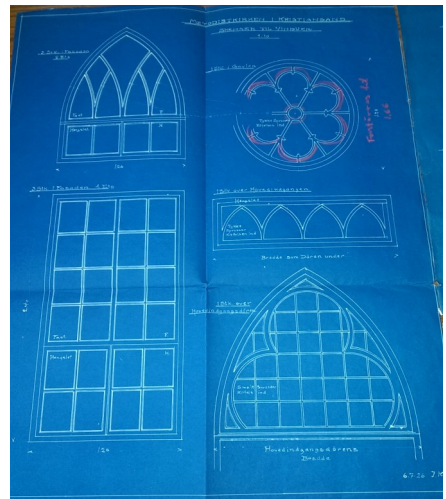

Frölich tilbød menigheten en gunstig pris for både tegninger og oppfølging av byggeprosjektet, ut fra "interesse for den kirkelige sak" som han skriver i et brev til pastor Rikstad. Og det er takket være Frölich at vi har gode tegninger av kirken før ombyggingen. Han sørget for oppmåling av bygningen, og laget nøyaktige fasade og plantegninger av den gamle kirken. Med disse som utgangspunkt, utarbeidet Frölich et omfattende forslag til fornyelse og utvidelse.

Utkastet som pastor Rikstad kunne presentere for kirkevergene i april 1926, inneholdt fire store

grep. For det første blir det foreslått et lite tilbygg, med ny inngang til kirken. Herfra ble det også trapp til galleriet, slik at denne ikke lenger behøvede å være inne i selve kirkerommet. Det nye inngangspartiet frigjorde plass der den gamle inngangen hadde vært, og det ble plass til en liten forenings-sal i rommet mot gaten, et rom som ble kalt sakristiet eller Lillesalen.

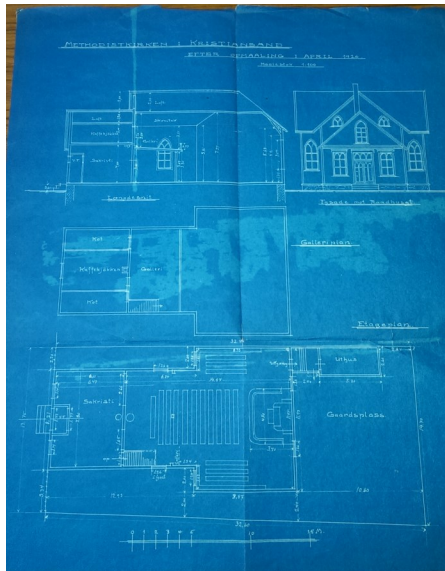
Det andre grepet var en betydelig endring av fasaden. Frölich foreslo å løfte taket på den laveste delen av bygget, til samme høyde som kirken forøvrig, og i tillegg utstyre kirken med et tårn. Vinduer ble tegnet i nygotisk stil, med et rosevindu øverst. Her er det ikke utenkelig at Frölich har hentet inspirasjon fra den pågående restaureringen av Nidarosdomen. Det store rosevinduet på katedralens vestfront var allerede tegnet, selv om det først ble ferdigstilt i 1930.

Skissene til fasadeendring ble tatt godt i mot. Man følte nå at kirken ville ses bedre og få et mer "kirkemessigt utseende". Når taket ble løftet fikk man også et nytt og stort rom i annen etasje, påtenkt som leseværelse for de unge: "Det bør pent indredes, og vil sikkert bli av stor betydning for saken og til megen glede og hygge."

Det tredje store grepet ble gjort i selve kirkerommet. Her ble galleriet betydelig forkortet, slik at det ikke skulle virke så tungt og trykkende. Det ble lagt brystningspanel både i kirkerommet og i Lillesalen, og kirken fikk to glassmalerier, et på hver side av alter og prekestol.

Glassmaleriene var ikke bare ment som utsmykning, de var også svært praktiske. Sollyset var såpass sjenerende at det var nødvendig å ha tunge gardiner foran de to vinduene mot syd. Nå ble dette problemet løst på en elegant måte, menigheten fikk både solskjerming og to glassmalerier som virkelig kom til sin rett.

Det siste store grepet Frölich foreslo, var å grave ut kjeller. Kirken hadde tidligere ikke hatt kjellerrom, men nå ble det gravd ut kjeller under nybygget og Lillesalen. Kjøkkenet ble flyttet ned hit, og det ble også plass til lagerrom og foreningsrom. Toaletter hadde man ennå ikke i kirkebygget, men når menigheten anskaffet et moderne sanitæranlegg i 1950, ble dette også plassert her.

Frölichs forslag fikk tilslutning i menigheten, og etter tre og en halv måneds byggearbeid stod kirken ferdig. Innvielsesgudstjenesten ble holdt søndag 26. November. I det trykte programmet for gudstjenesten finner vi noen linjer som på mange måter oppsummerer den drivkraft som lå bak: "Vi tror at de fleste som har været vant til at gaa i denne kirke og som er samlet her i dag synes det er festlig at samles til gudstjeneste i kirken slik den nu fremtreder. Guds hus bør være tiltalende og vakkert. Naar vi leser bibelen vil vi finde at det ogsaa er Guds mening."

Utvidelser og forandringer 1937, 1960, 1974 og 1979

Kirkeutvidelsen ble til stor glede for menigheten, og det gikk over femti år før det ble foretatt nye utvidelser. Det skjedde i 1979, da kjelleren under kirkerommet ble utgravd for å gi plass til nytt kjøkken, spisesal og nye toaletter. Alt sammen stod ferdig til menighetens hundreårsjubileum i 1980. Men allerede i 1937 ble det gjort bygningsmessige endringer. Da ble det store leseværelset i andre etasje ombygget til vaktmesterleilighet. Rommet ble delt i to mindre rom, og et nytt innvendig tak førte til at det store rosevinduet ikke lenger kunne ses fra innsiden. Over vestibylen ble det også bygget et nytt rom som tilhørte denne leiligheten.

I 1960 ble det lagt takplater i kirkerommet, ca. halvannen meter under det gamle malte tretaket. Det var antakelig av hensyn til fyringsutgiftene at menigheten gikk så drastisk til verks. I 1974 ble også tregulvet dekket av plater, og det ble lagt et brunt filtteppe etter tidens smak. De gamle trebenkene ble da erstattet med moderne benker med seter av kunstskinn. Nå ble også kirkerommet malt, i de farger kirken har i dag. Et rom som først hadde vært blått, så gult og senere gråhvitt, ble nå malt i en lys grønn farge. De gamle panelene ble også malt på ny, nå i oker og grønntoner.

VOR INDBYDELSE

Til alle som er i sorg og behøver trøst

Til alle som er trøtte og behøver hvile

Til alle som er hjemløse og ønsker et virkelig værn

Til alle som ber og til alle som ikke ber, men burde

Til alle som synder og behøver en frelser

Og til hvemsomhelst, der vil

Aapner denne kirke vidt sin dør og gir plass og sier i Jesu navn:

VELKOMMEN

Kr.sand Metodistmenighets 50 aars jubileum, som i disse dager har vært feiret, blev en storartet begivenhet. Pastor Bakke innledet festen med en velformet, gripende velkomsttale. Pastor Bakke gav saa en meget interessant historisk beretning om menighetens virke i de 50 aar. Efter en del sang og musikk besteg saa biskop Støylen predikestolen. Gjennom en aandsfull, begeistret tale skildret han betydningen av det religiøse arbeid. Kristi kjærlighet tvinger oss. Gud er mektig til aa ta vekk all partiskhet saa vi rekker haanden til hverandre i samarbeid for sjelers frelse... Saa er jubileet over, men minnene vil lenge leve hos de forskjellige deltagere. Pastor og menighet har all ære av arrangementet. Men fikk en full forstaaelse av at Metodistkirkens virksomhet har en stor betydning for vaar by paa det religiøse og det sosiale omraade. [Avisen](#)

Altertavlen i kirken, malt av Torkill Gill

Thorkill Gill malte altertavlen i 1903 etter et maleri av Carl Bloch, malt i 1873.

MENIGHETENS PASTORER GJENNOM 140 ÅR

Petter Olsen	1879-1881	Andreas Dåstøl	1933-1938
Martinius Olsen	1881-1884	L. Andersen	1928-1943
Thv. M. Hauge	1884-1886	Karl Weld	1943-1945
Julius Hansen	1886-1888	Johan Hansen	1945-1952
Lars Jensen	1888-1890	Andreas Myhre	1952-1955
S. Haave	1890-1894	Rolf Ottesen	1955-1960
Johs. Wiel	1894-1896	T. O. Isaksen	1960-1965
S. J. Sørensen	1896-1898	David Kvebæk	1965-1968
Chr. Andersen	1898-1900	Per K. Braathen	1968-1971
Chr. Torjussen	1900-1902	Markus Karlsen	1971-1975
Gustav Smestad	1902-1904	Trond Egir	1975-1977
Anton Rynning	1904-1908	Andrew C. Rohde	1977-1982
P. M. Thornes	1908-1911	K. J. Korneliussen	1982-1983
K. J. Wahlstrøm	1911-1913	Ki Sung Kim	1983-1984
B. O. J. Bakken	1913-1915	Odd Birkeland	1984-1988
H. Walle	1915-1919	T. M. Gausdal	1988-1989
A. Alstad	1919-1921	Roy S. Johansen	1989-1993
J. A. Holler	1921-1924	H. P. Andreassen	1993-1994
Sigv. Rikstad	1924-1928	Hans Årsjø	1994-1997
J. M. Bakke	1928-1930	Michael J. Davey	1998-2007
Andreas Myhre	1930-1933	Solveig A. Skaara	2007-

Tilsynsprest Ingull Grefslie, biskop Christian Alsted og tilsynsprest Knut Refsdal 2021

UTSMYKKING OG SYMBOLER

KIRKENS FRONT

Kirkens front domineres av tre vinduer ved siden av hverandre, og et rundt rosevindu over. Også disse vinduene gir tradisjonen et symbolsk innhold.

TRE VINDUER står som et symbol for den Treenige Gud. Bakgrunnen for dette er å finne i en gammel legende:

Det fortelles at det i det 3. århundre levde i Bithynia i Lilleasia en fornem hedning ved navn Dioscorus, som hadde en vakker datter ved navn Barbara. Barbara fikk kontakt med kristendommen og tok til troen på Kristus, men dette likte ikke faren. Han forsøkte å få henne giftet bort til en hedning. Da Barbara nektet, ble faren rasende. Han sperret henne inne i slottstårnet. Men da faren var ute på reise, innredet hun sine rom til kristen gudsdyrkelse. Tårnet hadde to vinduer, men under farens fravær lot hun lage et tredje vindu – som symbol på Treenigheten, og malte dessuten et kors på gulvet.

Da han kom hjem, ble Dioscorus så rasende over dette, at han mishandlet sin datter. Men legenden forteller at Kristus kom til Barbara om natten og leget hennes sår. Da intet av det faren gjorde syntes å rokke henne i hennes tro, anklaget han henne for øvrigheten, og hun ble halshugget – som martyr for sin tro.

ROSEVINDUET skal ifølge tradisjonen finnes høyt oppe på vestveggen i kirken, motsatt side av kirkens altertavle. På denne måte skulle den gjøre evangeliets lys synlig for dem som satt i mørke. For nettopp himmelretningen vest symboliserte oftest mørkets sete og ondskapens bolig.

INNGANGSPARTIET

DØREN

For å komme inn i Guds hus til gudstjeneste, må vi gå gjennom døren. Det minner oss om Jesu ord: «Jeg er døren!». På samme måte som vi må gå gjennom døren for å komme inn i kirkehuset, må vi gå veien gjennom Jesus Kristus for å komme inn i Guds rike.

TREKLØVER VINDU

Over døren finnes et vindu av farget glass. Vi ser at konturen av dette vinduet danner et trekløver. Trekløverbladet er et gammel og mye brukt symbol på den Treenige Gud.

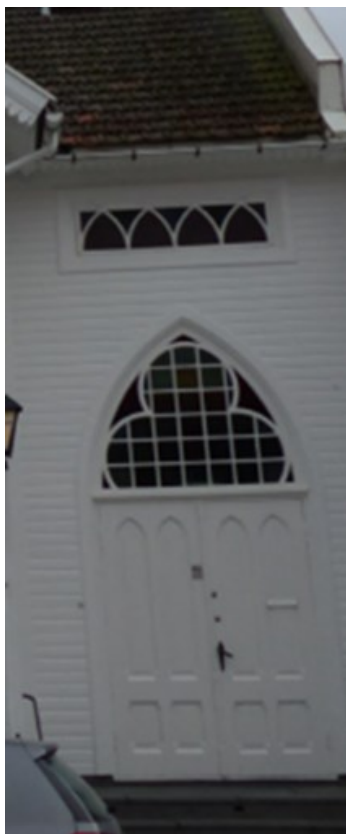
Det fortelles at Patric – Irlands apostel (ca. år 400) – benyttet seg av trekløveret da han skulle forklare hedningene i Irland den kristne læren om Treenigheten. Dette skal da også være grunnen til at trekløveret er det nasjonale emblem for Irland.

Legg for øvrig også merke til korset av fargede glass i sentrum av trekløveret over døren. Det minner oss om forsoningen i Jesus.

FIRETALLET

Over dette vindu ser vi et annet vindu, også dette med fargede glass. Her har vinduet fått form av 4 buer. 4-tallet er det såkalte «verdens tall», tallsignaturen for verdens utstrekninger. Allerede i 1. Mos 2, 10 finner vi denne tallsignaturen, og den går igjen i mange sammenheng, bl.a. i «de 4 verdenshjørner», Jes 11, 12, Matt 24, 31 m.fl.

En annen bruk av 4-tallet er i forbindelse med evangelistene og de 4 evangeliene i Bibelen. På fronten av prekestolen kan 4 tilsvarende buer sees. Det er naturlig å knytte disse sammen med forkynnelsen av «det hele evangelium». Når disse 4 buer befinner seg slik over inngangsdøren, er det vel nærliggende å tolke dem som uttrykk for at Guds evangelium skal ut til all verden.

ALTERET

Alteret er plassert i sentrum i kirkens front, er alteret det som øyet lettest fester seg ved. Tradisjonen tilsier at alteret skal plasseres i øst – i retning av Jerusalem og det Hellige Land, hvor Jesus led og døde. En slik plassering kan også belegges med Esek 43, 4.

Alteret symboliserer Jesu nærvær i menigheten. I sin symbolikk peker det tilbake til det gamle testaments alter, hvor offerlammet ble lagt – og minner oss om at Jesus ofret seg selv for oss, som et evig, endegyldig offer for vår skyld.

PREKESTOLEN er i Metodistkirker oftest plassert bak alteret, midt foran i kirken. På denne måte må prestens ord passere alteret før de når menigheten. Her ligger en symbolikk som vil peke ut for oss at det er KRISTUS menigheten skal se gjennom det talte ord.

Dessuten understreker prekestolens sentrale plassering den betydning ORDET og forkynnelsen har, og peker på den bibelske sannhet: «Troen kommer av forkynnelsen, og forkynnelsen av Kristi ord».

ALTERRINGEN er en halvsirkel omkring alteret. Her ligger en symbolsk påminning om det evige rike vi tilhører, hvor den andre halvsirkel tenkes i evigheten. «Fra øst og vest, og fra nord og sør skal mennesker komme og sitte til bords i Guds rike» Luk 13, 29. Dette evige måltidsfelleskap gir Herren oss del i når vi samles om alterringen og tar imot Herrens nattverd.

ALTERBORDET symboliserer Jesu nærvær i menigheten.

Når vi legger noe på alterbordet, f.eks. kollekten, er det et uttrykk for at vi vil innvie dette til Herren. I Det gamle testamentet leser vi at alt som ble lagt på alteret var innviet og helliget Herren, ja, hver den som rørte ved alteret skulle være hellig. Til minne om dette får vi bringe våre gaver til Herren også i dag og hellige dem til Herren.

ALTERLYSENE minner oss om Jesu ord i Joh 8, 12: «Jeg er verdens lys, den som følger meg, skal ikke vandre i mørke, men ha livets lys!» I denne sammenheng symboliserer lysene altså Jesu nærvær. Vanligvis finnes det to store lys på alteret. Her står TO-TALLET som et symbol for Jesu Kristi to naturer: Sant menneske og sann Gud. Etter tradisjonen skulle lysene på alteret være laget av ren bivoks, men i våre dager forekommer dette sjeldnere. Noen benytter 50% bivoks i lysene, men ordinære stearinlys er i almen bruk. Bruk av BIVOKS i alterlysene henleder oppmerksomheten til symbolikken omkring bikuben. I kirkelig sammenheng er bikuben bilde på menigheten. Blant annet Luther gjorde bruk av denne symbolikk. Han sier: «Hvor er dog Guds verk vidunderlig! Her (dvs bikuben) har vi et bilde av kirken.

Kongen (dronningen) er uten brodd, det er Kristus, som samler sine om seg for at de skal henge fast ved ham. Men når bidronningen er borte, går hele samfunnet til grunne. Slik også med kirken uten Kristus!»

SØLVET er på grunn av sin hvithet og fordi det er et verdifullt metall, blitt symbol på renhet og kyskhet. Det retter også oppmerksomheten mot Guds ord, med tanke på bibelvers som Salme 12, 7: «Herrens ord er rene ord, sølv som er lutret i smelteovnen, sju ganger rensset».

ROSEN – KJÆRLIGHETENS SYMBOL

Etter gammel romersk tradisjon, var rosen symbol på seier, stolthet og lykkelig kjærlighet. Det var kjærlighetsgudinnen Venus' spesielle blomst.

I kristen symbolikk er den røde rosen tegn på martyriet, mens den hvite er tegn på renhet. Denne forklaring har vært alminnelig helt siden kristendommens første tid. Ambrosius forteller hvorledes rosen kom til å få torner. Før den ble en blomst på jorden, vokste rosen uten torner i Paradiset. Først etter syndefallets dag fikk den sine torner, for å minne menneskene om de syndet de hadde begått, og deres fall ut av nåden. Sin vellukt og skjønnhet beholdt den, for å minne menneskene om Paradisets vakre land.

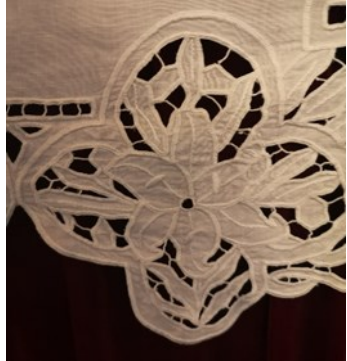
Det er muligens med tanke på denne legenden at jomfru Maria i katolsk tradisjon er kalt «en rose uten torner», fordi hun ifølge denne tradisjon var unntatt arvesyndens følger.

Kjeder av roser som blir båret av engler, helgener eller menneskesjeler som er gått inn til den himmelske tilværelse, brukes til å beskrive saligheten og gleden hos Gud.

Rosen som symbol på kjærlighet finner vi i noen salmer benyttet til å peke på Kristus. Rosens røde farge vil da minne om Jesu blod sin ble utgytt til frelse for mennesker. Brorson benytter rosen som symbol på Kristus i salmen «Den yndigste rose er funnet» og Jørgen Brochmann anvender den samme symbolikken i salmen «Det hev ei rose sprunge». Begge i Norsk salmebok.

LILJEN – SYMBOL PÅ RENHET

LILJEN er et velkjent og mye brukt symbol innen den kristne symbolikk. Særlig har den vært benyttet i kristen kunst i forbindelse med helgener som har vært oppfattet som særlig rene i sitt liv. Det er ingen tilfeldighet at liljen på en spesiell måte er blitt jomfru Marias blomst. På enkelte malerier kan en se Jesusbarnet fremstilt med en bukett liljer som han gir til en eller annen helgen.

Liljene er ofte omtalt i Skriften, og står ofte som et bilde på ynde og skjønnhet. Fra tidligere tider er liljen blitt avbildet i sten og bronse i arkitektoniske ornamenter. For eksempel var søylene i Salomos tempel og kummen i tempelforgården, laget i form av en lilje.

Først og fremst står altså liljen som et eksempel på renhet og avholdenhet. En spesiell lilje art: «Fleur-de-lis» er i dag kjent som speidernes symbol. Den ble etter kong Klodvigs dåp benyttet som et embleme for de franske konger. Også her er det renheten og renselsen i dåpen som er bakgrunnen – ren i kraft av Jesu forsoning.

FARGEN HVIT har alltid vært sett på som symbol for uskyld og det hellige liv. «Ta bort min synd med isop, så jeg blir ren, vask meg, så jeg blir hvitere enn snø». Salme 51, 9.

Fargen går igjen på brudekjoler, konfirmantkapper og dåpskjoler – og som her, på alterduken. Ifølge tradisjonen skal alterduken være av ren, hvit lin, den skal dekke overflaten av alteret og henge ned på sidene.

Den symboliserer det hvite linklede som Kristus ble svøpt i da han ble lagt i graven. Hvitt er også liturgisk farge for julehøytiden og påsken.

På mange måter står liljen og fargen hvit for samme symbolikk, og peker på Jesu renhet og rettferdighet – og i denne rettferdighet har også vi del, vi som har tatt imot Ham som vår frelser. «Dette er de som kommer ut av den store trengsel og har vasket sine kapper og gjort dem hvite i Lammets blod». Åpenbaringen 7, 14.

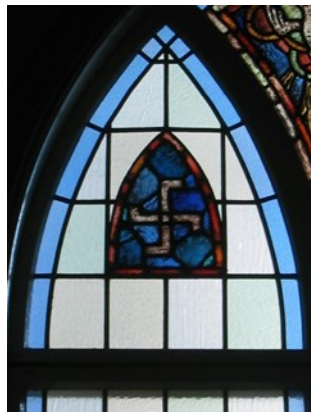
KIRKENS GLASSMALERIER

KORSET – TEGN PÅ FORSONINGEN

«For jeg hadde bestemt at jeg ikke ville vite av noe annet hos dere enn Jesus Kristus og ham korsfestet» 1. Kor, 2, 2. Disse ordene av Paulus illustrerer vel bedre enn noe annet hvorfor korset er blitt selve hovedsymbolet på kristendommen. Det universelle symbol – som på tross av uenigheter og splid mellom kristne, samler dem omkring Jesu forsoning.

De første kristne så nok i korset noe annet enn vi gjør. Det var jo et strafferedskap, et sted for avretting. Kirkefader Chrysostomus sier dette, ca. år 400 e.Kr.: »Korstegnet som alle en gang avskydde, den høyeste straffs forbannede verktøy, er nå blitt det mest ønskelige og ærede. Det finnes nå hos fyrster og deres undersåtter, hos kvinner og menn...»

Korset finnes benyttet i kristen kunst, i utallige versjoner og utgaver, en regner med flere hundre typer. Å gjøre korsets tegn med hånden er en skikk som går helt tilbake til det 2. århundre. Korset minner oss først og fremst om Jesu død på korset. Han bar våre synder på korset og var villig til å dø i vårt sted. Korset forteller oss at synden er sonet – det er fullbrakt! Det tomme korset antyder for oss at Frelseren ikke ble i døden, men seiret over synd og død, og sto opp igjen tredje dag.

Under forfølgelsestiden av de kristne, ble korset iblant «kamouflert» slik at bare de kristne forstod hva tegningen henviste til. På gamle gravsteiner kan man finne en malplassert T midt i et navn, f.eks. «DionTysios». Dionysios var en kristen. Bokstaven T var ment å være et kristent kors, plassert midt i navnet, som en trosbekjennelse. Denne «skjulte» bruk av korset kalles «Crux dissimulata».

Andre eksempler på «skjulte» kors, er det korsmerkede anker og det kors vi finner på glassmaleriene i kirken «Svastika». Svastika er et veldig gammelt symbol. Brukt i mange sammenheng. Bl.a. kjennes det som et lykkebringende tegn i det gamle India. «Svastika» er gammelindisk og betyr «det er godt». I moderne tid kjenner vi symbolet brukt for den tyske nasjonalsosialisme. Korset var heller ikke ukjent i Israel, man har funnet det på en jødisk synagoge. Blant de første kristne ble dette kors benyttet som et hemmelig kors under forfølgelsen av de kristne.

PELIKANEN – KRISTUSSYMBOL

Pelikanen er også ett av de symboler vi finner på kirkens glassmalerier. Det er å finne på frontvinduet til venstre, og nederst til høyre der.

Pelikanen som kristent symbol har lang tradisjon. Bakgrunnen for dette finner vi bl.a. i boken: «Physiologos» fra det 2. århundre e.Kr., hvor det fortelles en legende om denne fugl.

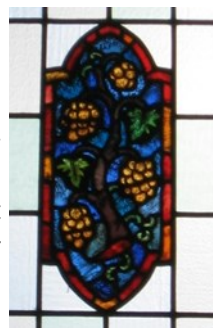
Det fortelles at pelikanen hugger seg selv i brystet når han skal mate sine egne barn og nærer dem med sitt eget blod. Antakelig henger denne legenden sammen med den måten pelikanen mater sine barn i virkeligheten. Den henter føden til dem i undernebbets sekk, hvor pelikanungen selv stikker hodet inn og tar opp maten.

På bakgrunn av denne legende har pelikanen i den kristne tradisjon blitt et symbol på Jesus Kristus – han som ofret sitt blod for menneskeslekten – til nytt liv ved Ham. Samtidig henspiller symbolet på nattverden, hvor de troende tar imot Jesu legeme og blod, som «åndelig mat» fra Jesus.

Også i litteraturen finner vi dette symbol brukt. Dante skriver i sin «Guddommelige komedie» om Kristus – som «vår pelikan». Og enda så seint som i begynnelsen av 1800-årene kunne menigheten synge oppbyggelig om pelikanfuglen i folkelige sanger. I renessansekunsten ser en på enkelte malerier at pelikanen har sitt rede på toppen av korset – en klar hentydning til forbindelsen mellom pelikansymbolet og Kristi blod. Ser en nærmere på glassmaleriet i kirken, vil en se at tre blodsdråper drypper ned fra pelikanens bryst til de små pelikanungene i redet.

VINTREET

«Jeg er det sanne vintre» sier Jesus i Johannes 15, 1, og på bakgrunn av dette bibelsted benyttes vintreet som et symbol på Kristus. Det viser det nære fellesskap mellom Jesus og de troende – «dere er greinene». Derfor har vintreet også vært benyttet som et symbol på kirken. Iblant er drueklasene det framtreddende i symbolet, og det brukes da ofte til å symbolisere nattverden. Dette er særlig tilfelle om det står sammen med kornaks. I alminnelighet symboliserer vindruen på samme måte som nattverdvinen – Jesu blod.

DEN TREENIGE EVIGE GUD

Kirken har alltid vist varsomhet når den har benyttet fremstillinger og symboler av den treenige Gud. Dette er på grunn av det såkalte billedforbudet i Bibelen.

Det antakelig eldste symbol på Treenigheten, er trekanten med de jevnstore sider. Trekanten kan være omsluttet av en ring – som da er et symbol på evigheten – Den Evige Gud. Iblant kan trekanten være kombinert med tre ringer, som ofte er knyttet sammen, og da er da et klart og tydelig symbol på den evige Treenighet.

På 1600-tallet kom et øye i bruk inne i trekanten – som et symbol på Gud Fader – øyet som aldri sover. Ut fra dette symbolet går det ofte ut tre lysstråler. Generelt kan det sies at tallet tre, benyttet i kirker, står som symbol for den treenige Gud. Dette enten det gjelder tre lys, tre vinduer, trearmet kors (gaffelkorset) eller tre trinn opp til alteret m.v. Om en bruker øynene, vil en finne mange eksempler på slik symbolikk i vår kirke. De står som symboler på den treenige Guds nærvær iblant oss.

I glassmaleriet i kirkens front finnes både trekanten, Guds øye, tre ringer og tre lysstråler. Det er karakteristisk at vi finner dette symbol øverst på glassmaleriet.

KORNBÅNDENE

Kornaks og kornbånd kan ha litt forskjellig betydning, alt etter hvilken sammenheng symbolet står i. Sammenstilt med vindrueklaser er det brukt til å symbolisere brødet i nattverdmåltidet. Samtidig minner det om Jesu ord i Johannes 12, 24: Sannelig, sannelig, jeg sier dere: Hvis ikke hvetekornet faller til jorden og dør, blir det bare det ene kornet. Men hvis det dør, bærer det rik frukt». (Les versene 23-26)

I en litt annen sammenheng kan kornet brukes symbolsk for hjerter som tar imot Guds ord, som f.eks. «Såmannslignelsen «Lukas 8, 5 og i forbindelse med vekkelse og åndelig «innhøstning», som det henvises til i Johannes 4, 35: «Løft blikket og se på markene! De står alt hvite mot høsten.» Det er denne siste betydning Knowles Shaw har benyttet seg av i sin sang «Bringe våre nek».

KRISTOGRAMMET

Kristogrammet er et av de mest brukte symbol for Jesus Kristus. Dette symbolet kan en finne i kirker, på bøker og i mange andre sammenhenger.

Kristogrammet, eller Kristus-monogrammet som det også kalles, er satt sammen av to greske bokstaver, bokstavene X (Chi) og P (Rho). Disse greske bokstavene tilsvarer de norske bokstavene X og R, og dannet de to første bokstavene i navnet KRISTUS – på gresk skrevet XPISTOS.

Monogrammet kalles iblant «Chi – Rho», etter de greske bokstavenes navn. Kristogrammet finnes brukt allerede i katakombene, før år 300 e.Kr. Men det var etter dette hundreår det fikk sin store utbredelse. Dette kommer naturlig nok av at keiser Konstantin benyttet det som merke i sitt banner.

De kristne i katakombene satte dette merket bl.a. på gravsteiner, akkurat som vi bruker kors. Det var et «skjult» kors, som ble forstått bare av de innvidde. Undertiden kan man se dette tegn kombinert med bokstavene Alfa (A) og Omega (Ω), som er den første og den siste bokstaven i det greske alfabet. Dette sikter til Åpenbaringen 22, 13: Kristus som den evige, Han som er, var og blir: Begynnelsen og enden.

DUEN – DEN HELLIGE ÅND

Duen er det mest benyttede symbol for Den hellige Ånd. Bakgrunnen er naturligvis beretningen om Ånden som kom ned over Jesus i dåpen – som en due.

Duen var, ved siden av lammet, et av de vanligste offerdyr i det gamle Israel, og det er derfor verdt å merke seg at Ånden kom i form av en due over Jesus da han begynte sin gjerning på jorden. Det minner oss om den offer- og forsoningsgjerning han kom for å fullføre. Duen benyttes også ofte som symbol for fred – fredsdue. Sannsynligvis har dette sin bakgrunn i beretningen om Noa, hvor duen med oljeblandet står som symbolet på fred med Gud.

I flere sammenhenger har duen dessuten symbolisert renheten.

Slik duen er fremstilt på kirkens glassmalerier, er det ingen tvil om at det er Ånden som symboliseres. Ringene omkring står som evighetssymboler og de tre strålene nedover symboliserer den treenige Gud – Hans lys til menneskene ved Ånden.

Duens vinger danner en korsform – det minner oss om forsoningen.

KRISTUS – GUDS LAM

Et av de vanligste symboler for Kristus er – LAMMET.

Tidlig i den kristne symbolikk tok en i bruk dette bibelske bilde på Jesu død for syndere. Han er «Lammet som ble slaktet» - han ofret seg selv til soning for verdens synd. Døperen Johannes sier om Jesus «Se, Guds Lam, som bærer verdens synd!» Johannes 1, 29. Han bar vår synd på korset, der han døde i vårt sted.

I dette symbolet ligger derfor et uttrykk for den uendelige kjærlighet Gud elsker oss med – han ga sitt liv for oss! Senere i kirkekunsten møter vi DET TRIUMFERENDE LAM. Karakteristisk for dette symbol, er at lammet vender hodet bakover, og at det i forbeinene holder et flagg eller banner. Bakgrunnen til det triumferende lam finner i Åpenbaringen 5, 12: «Verdig er Lammet som ble slaktet, verdig til å få all makt og rikdom, visdom og styrke, ære og pris og takk.»

Banneret er seiersmerket for Jesu seier over døden, det kalles gjerne Seiersbanneret. Bli banneret fargelagt, er bunnfargen vanligvis hvit og korset rødt – renhetens og kjærlighetens (blodets) farge. Grunnen til at Lammet ser bakover, er at Herren fremdeles har omsorg for sine og følger dem med daglig interesse. Og i dette at han ønsker at de skal ta sitt kors opp og følge i Hans spor. Bildet av Lammet som ser bakover og holder seiersfanen, minner derfor om ordet: «Følg meg!»

Iblant, som er tilfelle i vår kirke, kan vi se Lammet stå på en forhøyning eller klippe. Denne klippe representerer den kristne kirke. Bildet er et uttrykk for Kristi overhøyhet over menigheten, og hans omsorg for den. Det uttrykker slik det samme som den bibelske tanke «Dere er Kristi kropp» - «Han er hodet, Kristus» 1. Korinterbrev 12, 27 og Efeserne 4, 15

JOHN WESLEY 1703-1791

John Wesley hadde aldri tenkt å danne et nytt kirkesamfunn. I mange år kjempet den unge engelskmannen mot tvilen om han var en kristen. Han var ikke sikker på om Gud hadde tatt imot ham som sitt barn.

Men prestesønnen John overvant tvilen - og han banet vei for en verdensomspennende kristen vekkelse av enorme dimensjoner. Det er sagt at den metodistiske vekkelse, som ved siden av forkynnelse av evangeliet, la så stor vekt på sosialt engasjement, reddet England fra en blodig revolusjon.

John Wesley ble født i 1703 og vokste opp i et samfunn som var i omveltning, og som var preget av sosial og åndelig nød. Den nye arbeiderklassen ble i stor grad utsatt for utbytting, f.eks var barnearbeid vanlig. Helsetjenester og sosialt arbeid manglet så og si fullstendig. Livet var hardt og det førte til at menneskene var brutale, vold og kriminalitet økte sterkt. Kristendommen var ikke lenger noen sterk og moralsk og åndelig kraft.

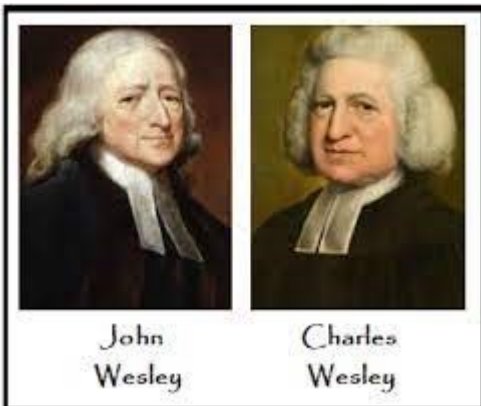
22 år gammel bestemte John Wesley seg for å bli prest. Gjennom systematisk bibelstudium, bønn, altergang, og barmhjertighet overfor mennesker i nød, prøvde han å tilfredsstille det han oppfattet som Guds krav. Gjennom disse gjerninger håpet han å bli hellig, dvs 100 prosent slik Gud ønsket at han skulle være.

Som universitetslærer i Oxford samlet John Wesley rundt seg en gruppe studenter som delte hans ønske om å bli hellig. Deres målrettede og disiplinerte liv førte til at de etterhvert fikk økenavnet "Metodister". Det "metoden" gikk ut på var hva de måtte gjøre for å leve som kristne. B.la tok de opp arbeid for fengselsfanger, innsamling av mat og klær til fattige og undervisning av barn.

En del av dem bestemte seg for å reise til Amerika sammen med John Wesley og hans yngre bror Charles som misjonærer blant indianerne. Hele tiden dreide spørsmålet seg om hva de selv måtte gjøre for å være kristne. I 13 lange år (1724 - 38) kjempet Wesley for å være en kristen. Men han var ikke sikker på at Gud hadde tatt imot ham som sitt barn, uansett hvor mye han strevde. Ved slutten av 1737 reiste han tilbake til England, nedbrutt og totalt mislykket. Da møtte han mennesker som hjalp ham til å erfare syndenes tilgivelse. Det var tyske pietister, fromme lutheranere som ønsket å sette livet foran læren.

De sa at han måtte slutte å kjempe for å bli frelst. Bare troen alene på Jesus Kristus som frelser, var nødvendig. Da Wesley omsider gav opp kampen for å bli frelst og overlot seg i Guds hånd, fikk han ta imot frelsen som en gave. På et lite møte i London, 24 mai 1738, ble det lest høyt fra Luthers innledning til Romerbrevet.

Da høytlesningen kom til det punkt der Luther beskriver den forvandling som skjer hos det mennesket som tror, forteller Wesley: *«Jeg kjente mitt hjerte ble forunderlig varmt, og jeg kjente at jeg stolte på Gud og på Gud alene til min frelse. Jeg fikk en visshet om at Han hadde tatt bort mine, ja nettopp mine synder, og frelst meg fra syndens og dødens lov».*

Dette ble starten til en vekkelse som skulle spre seg over hele verden. I dag er det 70 mill. metodister over hele verden, fordelt i forskjellige kirker. Broren, Charles Wesley, var også en leder i vekkelsen. Han skrev ca 9.000 salmer.

Da han døde 2. mars 1791 var det 313 predikanter i Storbritannia og 76.968 medlemmer. I Amerika var det 198 predikanter og 57.621 medlemmer. Fire år senere blir Metodistkirken et eget kirkesamfunn.

I begynnelsen av 1850-årene kom bevegelsen til Norge via Amerika der sjømannen Ole Peter Petersen fra Fredrikstad opplevde møte med metodistene. Den første menigheten ble stiftet i Sarpsborg i 1856. I dag er det ca 50 metodistkirker i Norge.

Metodistene regner Bibelen som eneste rettesnor for lære og liv. Vi har den samme trosbekjennelse som andre kristne kirkesamfunn. Metodistenes kristendomsforståelse bygger på Guds nåde og kjærlighet, og at vi har en Gud som er en god far og hyrde for oss. Jesu frelse må den enkelte ta imot som en personlig gave. Kristenlivet er tro og kjærlighet som omsettes i handling slik at kristenlivet bærer frukt.

Metodistkirken legger vekt på det personlige hjerteforholdet til Gud, noe som gjenspeiler seg i et personlig og engasjert gudstjenesteliv. Metodistkirken er samtidig en kirke som ser at den har et sosialt og diakonalt ansvar i verden. Menn og kvinner har like rettigheter og muligheter i Metodistkirken.

Avstanden fra Luthersk tenking er størst i synet på helliggjørelsen (utviklingen/ omsetningen av det kristne livet), men Metodistkirken er en "brobyggerkirke" som gjerne bygger broer i stedet for barrierer - både i forhold til andre kirker og mellom mennesker. Det fører til et godt kirkesamarbeid også i lokalmiljøet.

Metodistkirken i Kristiansand, Rådhusgt. 46

Postadresse: Postboks 539, 4665 Kristiansand

E-post: kristiansand@metodistkirken.no

Hjemmeside: www.metodistkirken.no/kristiansand

Pastor og redaktør: Solveig Skaara,

Adr.: Lohneveien 92, 4642 SØGNE,

Tlf.: 400 65 722

E-post: solveig.skaara@metodistkirken.no

Bankgiro: 3000.15.43950 - Vipps 583013

Org.nr.: 998 647 347